

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาด้านการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา*

A MODEL FOR QUALITY DEVELOPMENT IN EDUCATIONAL MANGEMENTAT
THE GRADUATE LEVEL IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION,
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY LANNA CAMPUS

มนตรี วิชัยวงศ์¹, ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์², กิตติคุณ ภูลายาย³,
ณรงค์ศักดิ์ ลุนสำโรง⁴, อาคม อุโคธร⁵

Montree Wichaiwong¹, Chatchai Sirikulpan², Kitikun Phulaiyao³,
Narongsak Lunsamrong⁴, Arkom Uknote⁵

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา^{1,2,3,4,5}

Mahamakut Buddhist University Lanna Campus, Thailand.^{1,2,3,4,5}

Email : sirikulpan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาที่จบการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 9-10 และบัณฑิตรุ่นปัจจุบันรุ่นละ 15 รูป/คน รวมทั้งหมด 45 รูป/คน อาจารย์สาขาการบริหารการศึกษาจำนวน 6 รูป/คน ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและสำนักงานการศึกษาที่นักศึกษาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนจำนวน 15 รูป/คน ผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันรูปแบบจำนวน 21 รูป/คน รวมผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 87 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1.แบบสำรวจสภาพการทำงานของนักศึกษา 2.แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้วย Delphi technique สถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการยืนยันรูปแบบด้วย Medium และ IQR

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการควบคุมวิทยานิพนธ์มีค่าเท่ากัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการอำนวยความสะดวกมีค่าเฉลี่ย 2) ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในการสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา ในภาพรวมค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IOR) มีค่า = 0 ทุกข้อ แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นฉันท์มาก ทั้ง 7 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง รองลงมาคือ ด้านแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 แผน 20 ปี และน้อยที่สุดมีสองด้าน 1.ด้านการบริหารและการจัดการในสถานศึกษาและ 2.ด้านการสร้างกระบวนการคิดเชิงออกแบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 4.86

คำสำคัญ : 1. รูปแบบการพัฒนา 2. คุณภาพการจัดการศึกษา 3. การบริหารการศึกษา

ABSTRACT

This research has the following objectives: 1) Study the management conditions of the Educational Administration Program at Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus. 2) Create a model for developing the quality of education management. The sample group used in the purposive sampling study was 45 graduates of the Educational Administration Program, 6 teachers of the Educational Administration Program, 15 administrators of the educational service area, educational institutions, and educational offices where students work, and 21 experts to confirm the model, totaling 87 informants. The research instruments were: 1. Student Working Conditions Survey 2. Expert Opinion Questionnaire using the Delphi technique. Statistics used in the research: Mean, Percentage, Standard Deviation, and Model Confirmation with Medium and IQR.

The research results found that 1) The management conditions of the Educational Administration Program at Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus were at a high level overall. When considering each item, the teaching and learning management and thesis control aspects were equal, and the item with the lowest average value was the facilitation aspect, with an average value of 2) Expert Opinions in Creating a Model for Developing the Quality of Education Management in the Educational Administration Program Overall, the interquartile range (IQR) value is = 0 for all items, indicating that experts have a consensus opinion. All 7 items have the highest average value, which is the development of teachers and educational personnel before appointment to positions, followed by the National Education Plan 2017-2036, the 20-year plan, and the lowest in two areas: 1. Administration and management in educational institutions and 2. Creating a design thinking process, with the same average value of 4.86.

Keywords : 1. Development model 2. Educational management quality 3. Educational administration

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาประเทศไทยให้ไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ยุคของการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวทันประเทศที่มีกับดักรายได้ปานกลางในการที่จะสามารถพัฒนาประเทศได้ตามความต้องการนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนา คือ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและสิ่งที่จะสามารถส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ คือ การบริหารจัดการการศึกษา ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะส่งผลในทางที่จะทำให้เกิดการพัฒนาหรือไม่ ยุทธศาสตร์แผนการจัดการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2560-2579 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ซึ่งได้กำหนดแนวทางการพัฒนาผู้บริหาร และครูตาม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมาย ดังนี้ 3.7 ครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตาม มาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภท การศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ในเกณฑ์การประเมินผู้บริหารเข้าสู่ตำแหน่งมีการเสริมสร้างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 หมวด หมวดที่ 1 คุณลักษณะผู้อำนวยการสถานศึกษาที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาเป็นงานที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องมีทั้ง ความรู้ในด้านหลักวิชาการการบริหารสถานศึกษา หมวดที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะ การปฏิบัติงานและการบริหารจัดการวิชาการ ในสถานศึกษาของผู้บริหาร หมวดที่ 3 การบริหารและการจัดการในสถานศึกษา นโยบาย การกิจของสถานศึกษาและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของ ผู้อำนวยการสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี ในนโยบาย การกิจของสถานศึกษาคู่มือการพัฒนาผู้บริหารผู้อำนวยการสถานศึกษา (สำนักงานบริหารงานบุคคลและนิติการ, 2563) แนวทางการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำนนา ที่วางเ้าการจัดการศึกษาสาขาการบริหาร การศึกษามาตลอดเจ็ดปี พ.ศ.2557-2563 อาจารย์ประจำหลักสูตรจึงมีความคิดเห็นจากการประชุม ประจำเดือนว่าควรมีการศึกษาความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะของผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งความต้องการ คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษาในปัจจุบันเพื่อทราบความต้องการของผู้ใช้เพื่อจะ นำเอา ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตมาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสาขาการบริหารการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำนนา, 2564) จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในการผลิตบัณฑิตใน แต่ละรุ่นว่าผู้ใช้บัณฑิต มีความพึงพอใจและมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาบัณฑิตอย่างไร

ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรดำเนินการศึกษาเพื่อหารูปแบบการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษาที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งจะสามารถทำให้บัณฑิตมีความเชื่อมั่นต่อหลักสูตรและตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเพื่อพัฒนาตนเองที่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตลำนนา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปการบริหารจัดการสาขาการบริหารศึกษาและกระบวนการพัฒนา ในการทำงานของบัณฑิตที่จบการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตลำนนา

2.2 เพื่อหารูปแบบในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำนนา

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทราบสภาพความต้องการการบริหารจัดการสาขาการบริหารการศึกษาของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำนนา

3.2 ได้รูปแบบการบริหารงานจัดการสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

3.3 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จะสามารถพัฒนาหลักสูตรสาขาการบริหารการศึกษาที่จะสามารถตอบสนอง ความต้องการของบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตและผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถที่มีคุณธรรมจริยธรรมไปพัฒนาการศึกษาของระเทศชาติสืบไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อหารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Methods) เริ่มศึกษาข้อมูลด้วยวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และยืนยันรูปแบบด้วยวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technic) โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1) ศึกษาสภาพทั่วไปการบริหารจัดการสาขาการบริหารศึกษาสภาพการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารของบัณฑิตที่จบการศึกษาและสอบถามข้อมูลประสิทธิภาพของบัณฑิตจากผู้ใช้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดจาก นักศึกษาที่จบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 9-10 และบัณฑิตรุ่นปัจจุบันที่เรียนในเทอมสุดท้ายรุ่นละ 15 รูป/คนรวมทั้งหมด 45 รูป/คน ครูอาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาเขตล้านนา จำนวน 6 รูป/คน ผู้บริหารเขตพื้นที่ สถานศึกษาและสำนักงานการศึกษา ที่นักศึกษาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียน และสำนักงานการศึกษา จำนวน 15 รูป/คน รวม 66 รูป/คน

1.2) ดำเนินการโดยการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาการบริหารการศึกษา มาयर่างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา แล้วดำเนินการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) Rovinelli, R.J. (1976) ของร่างรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน มีค่าความสอดคล้องเนื้อหา = 0.67-1.00

1.3) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ลักษณะ แบบตรวจสอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990) ซึ่งมีความเชื่อมั่น 0.90

1.4) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการยืนยันรูปแบบด้วยสถิติวิเคราะห์ Medium และ IQR (บุญชม ศรีสะอาด, 2550)

5. ผลการวิจัย

5.1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนาด้านความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต (หัวหน้างานและเพื่อน

ร่วมงาน) ในด้านการพัฒนาตนเองในงานประจำของนักศึกษาจำนวนสี่ด้าน วัดด้วยค่าสถิติความถี่ (Frequency) คิดเป็นร้อยละ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของสถานะภาพรวมของบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ที่จบการศึกษาสามารถพัฒนาด้านความก้าวหน้าในงานตนเอง

ภาพรวมของบัณฑิต	จำนวน (N)	ร้อยละ
งานเดิมในตำแหน่งเดิม	17	35.40
งานเดิมในตำแหน่งใหม่ที่ สูงขึ้น	22	45.80
งานใหม่ในตำแหน่งเท่าเดิม	9	18.80
รวม	48	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาพรวมบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ที่จบการศึกษาสามารถพัฒนาความก้าวหน้าในงานตนเอง ในระดับสูงขึ้นจำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 45.80 งานเดิมในตำแหน่งเดิม จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 และงานใหม่ในตำแหน่งเท่าเดิม จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80

ตารางที่ 2 ภาพรวมในแต่ละด้านสภาพการบริหารการจัดการสาขาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ข้อที่	ภาพรวมในแต่ละด้านสภาพการบริหารการจัดการสาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ
1	การบริหารหลักสูตร	4.21	.076	มาก
2	การจัดการเรียนการสอน	4.54	.664	มากที่สุด
3	การควบคุมวิทยานิพนธ์	4.50	.064	มากที่สุด
4	การอำนวยความสะดวก	4.13	.886	มาก
เฉลี่ยโดยภาพรวม		4.34	.422	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าภาพรวมของการศึกษาสภาพการบริหารการจัดการสาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีภาพรวมของการศึกษาสภาพการบริหารจัดการสาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีหนึ่งด้าน 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมามีหนึ่งด้านคือด้านการควบคุมวิทยานิพนธ์ ($\bar{X} = 4.50$) และส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการอำนวยความสะดวกมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$)

5.2 ผลการยืนยันรูปแบบในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เพื่อตอบสนองความต้องการของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

5.2.1 ผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันรูปแบบจำนวน 21 รูป/คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-Quartile Range) จากนั้นนำตัวเลขที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมาย 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด 2545, หน้า 103) ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงภาพรวม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของการสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ข้อ	การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาในระดับ บัณฑิตศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ค่ามัธยฐาน (Median)	ค่า ควอ ไทล์ (IQR)
7.1	ด้านแผนการศึกษาชาติพ.ศ. 2560-2579 แผน 20 ปี	4.86	.380	5	0
7.2	ด้านยุทธศาสตร์ที่ 6 แผนการศึกษา ชาติ การพัฒนาประสิทธิภาพของ ระบบบริหารจัดการศึกษา	4.84	.376	5	0
7.3	ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ TQF 5 ด้าน	4.84	.716	5	0
7.4	ด้านการพัฒนาข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา ก่อนแต่งตั้งให้ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา	4.90	.716	5	0
7.5	ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.84	.373	5	0
7.6	ด้านการบริหารและการจัดการใน สถานศึกษา	4.82	.414	5	0
7.7	ด้านการสร้างกระบวนการคิดเชิง ออกแบบ (Design Thinking)	4.82	.414	5	0
	เฉลี่ยโดยภาพรวม	4.84	.435	5	0

(N = 21)

จากตารางที่ 3 พบว่า การวิเคราะห์ภาพรวม ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวม ต่อการสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ในภาพรวมค่าเฉลี่ย ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) มีค่าเท่ากับ 0 ทุกข้อ แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเป็นฉันทามติ (Consensus) ทั้ง 7 ข้อ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1 ข้อคือ 7.4 ด้านการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมาคือด้าน 7.1 ด้านแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 แผน 20 ปี ($\bar{X} = 4.86$) มีค่าเท่ากันสามด้าน 7.2 ด้านยุทธศาสตร์ที่ 6 แผนการศึกษาชาติ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.84$) 7.3 ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ TQF 5 ด้าน ($\bar{X} = 4.84$) 7.5 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.84$) และน้อยที่สุดมีสองด้าน คือ 7.6 ด้านการบริหารและการจัดการในสถานศึกษาและ 7.7 ด้านการสร้างกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ($\bar{X} = 4.86$)

6. อภิปรายผลการวิจัย

สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้ การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

6.1 สภาพการบริหารจัดการสาขาการบริหารศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีภาพรวมของการศึกษาสภาพการบริหารจัดการสาขาการบริหารศึกษาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีหนึ่งด้าน 1 ด้าน การจัดการเรียนการสอน รองลงมามีหนึ่งด้านคือด้านการควบคุมวิทยานิพนธ์ ($\bar{X} = 4.50$) และ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการอำนวยความสะดวกมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิภควัฒน์ ภูมิพงศ์ชศร, อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ, ชัยณรงค์ สิริพรปรีดา, รัฐจักรพล สามทองกำ (2567) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาได้ กลยุทธ์ในการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนิสิตจำนวน 5 กลยุทธ์ ได้แก่ ด้านบริหาร จัดการ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพอาจารย์และนักศึกษา กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านผลการจัดการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และด้านผลการจัดการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 5 การส่งเสริมความร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษา

6.2 ภาพรวมของการยืนยันรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมต่อการยืนยันรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาใน

ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ในภาพรวมค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) มีค่าเท่ากับ 0 ทุกข้อผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นฉันทามติ (Consensus) ทั้ง 7 ข้อ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.90$) รองลงมาคือด้านแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 แผน 20 ปี ($\bar{X} = 4.86$) และน้อยที่สุดมีสองด้านคือ 1. ด้านการบริหารและการจัดการในสถานศึกษา และ 2. ด้านการสร้างกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.86$) สอดคล้อง กับงานวิจัยของ วิรินดา มีทัพ และอาทิตย์ อินตะแก้ว (2567) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถ ในการพัฒนาบุคลากรศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของครู โรงเรียนมหาชัยคริสเตียนวิทยา: การวิจัยพหุกรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาต่อของครูในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง ของการพัฒนาตนเองและการพัฒนาทางด้าน วิชาชีพของครูที่นับว่ามีความสำคัญและส่งผลต่อการ จัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของ ผู้เรียน อย่างไรก็ตามกลับพบว่าครูต้องพัฒนาบุคลากรและความท้าทายต่างๆในการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาเป็น อย่างมาก การวิจัยเชิง คุณภาพพหุกรณีศึกษานี้จึงมีความมุ่งหมายเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ภาวะการพัฒนา การศึกษา ในระดับบัณฑิตศึกษาของครูโรงเรียนมหาชัยคริสเตียนวิทยา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายประถมศึกษา และครูโรงเรียนมหาชัยคริสเตียนวิทยา รวมจำนวน 5 คน ใช้วิธีการเลือก ตัวอย่างแบบ เจาะจงเพื่อทำการคัดเลือกครูที่กำลังศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาและปฏิบัติหน้าที่ใน การสอนในโรงเรียนในเวลา เดียวกัน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการ วิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) และวิธีการตรวจสอบ ความน่าเชื่อถือของข้อมูลเชิงคุณภาพ (Trustworthiness) ผลการศึกษาเชิงลึกเผยให้เห็นว่า ครูต้อง พัฒนาบุคลากรและความท้าทายในการศึกษาในระดับ บัณฑิตศึกษา ได้แก่ ด้านการเรียนในระดับ บัณฑิตศึกษา สุขภาวะร่างกายและจิตใจ การทำวิจัยและวิทยานิพนธ์ การทำงานประจำของครู ในโรงเรียน และสัมพันธ์ภาพของครูกับบุคคลรอบข้าง สารสนเทศและผลการวิจัยที่ได้เป็น ประโยชน์ ต่อผู้บริหาร ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์และผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการบริหาร จัดการ และการส่งเสริมสนับสนุนครูในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาได้ต่อไป

7. องค์ความรู้ใหม่

สรุปได้ว่าองค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาใน ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จะมีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 1) การยึดแนวทางตามแผนการจัดการศึกษาของ ชาติพ.ศ.2560-2579 2) เกณฑ์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนการเข้าสู่ตำแหน่งของ อ.ก.ค.ศ. 3) หลักสูตรสาขาการบริหารการศึกษา 2563 (มคอ.2) 4) คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ (TQF) ของอุดมศึกษา 5) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยึดแนวทางการใช้เทคนิค Design Thinking เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ และสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา 6) การพัฒนาคุณภาพอาจารย์ตามแนวทางของคณะกรรมการอุดมศึกษา คือสามารถพัฒนาทักษะ ด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา จากการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีทักษะกระบวนการ

คิดที่มีประสิทธิภาพ สามารถออกแบบระบบบริหารสถานศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 พัฒนาครูบุคลากรและผู้เรียนให้ มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบมีความคิดสร้างสรรค์สามารถแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ตามเป้าหมายของแผนการจัดการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2560-2579

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่ารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองลงมาคือด้านการยึดแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 แผน 20 ปีมาสู่การปฏิบัติ มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในสาขาการบริหารการศึกษา สามารถนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ไปปรับประยุกต์ใช้โดยบูรณาการความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมและมัธยม ในการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ในการพัฒนาสมรรถนะและแก้ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเขตพื้นที่เช่น ผู้อำนวยการและคณะครูบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน เพื่อสามารถดำเนินการพัฒนาแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนในเขตพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปปรับใช้ได้ แม้แต่มหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนในสาขาการบริหารการศึกษา สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.2.2 ควรนำผลการศึกษาและข้อมูลสารสนเทศ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในสาขาอื่นๆที่มีระบบการจัดการการบริหารการศึกษาไม่ว่าจะเป็นบัณฑิตวิทยาลัย คณาจารย์ ผู้บริหาร ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ที่มีความสนใจใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนในการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ได้ทุกสาขา

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าด้านการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษามีค่าสูงสุด น่าจะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารของบัณฑิตวิทยาลัยนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนปรับปรุงให้มีพัฒนาการในทุกด้าน อันจะช่วยเอื้อในการพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณภาพตามปรัชญาการศึกษาของหลักสูตรและมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา สืบไป ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะผู้สนใจที่จะศึกษาดำเนินการวิจัยในลักษณะ ดังนี้

8.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทุกวิทยาเขตเพื่อให้เห็นสภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของมหาบัณฑิตในภาพรวมทั้งนำผลมาพัฒนาการบริหารการจัดการศึกษาให้มีความหลากหลายและมีความเป็นเอกภาพของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทุกวิทยาเขต

9. เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2550). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ภูมิภควัฒน์ ภูมิพงศ์คชศร, อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ, ชัยณรงค์ สิริพรปรีดา, รัฐจักรพล สามทองคำ. (2567). การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สังกัดวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 9(8). 468-482.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา. (2564). **บันทึกการประชุมอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา.

วิรัตน์ มีทัพ และอาทิตย์ อินตะแก้ว. (2567). การศึกษาความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของครู โรงเรียนมหาชัยคริสเตียนวิทยา: การวิจัย พหุกรณีศึกษา. วารสารสมาคมนักวิจัย. 29(2). 35-47.

สำนักงานบริหารงานบุคคลและนิติการ (2563). คู่มือหลักสูตรการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดํารงตําแหน่งผู้อํานวยการสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. 5th ed. New York : Harper Collins Publishers.

Rovinelli, R.J. (1976). *Methods for Validating Criterion-Referenced Test Items*. Doctoral Dissertation. Graduate School : University of Massachusetts Amherst.

10. คำขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ที่ได้ให้ทุนวิจัยเพื่อทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้และขอขอบคุณผู้สํานักงานที่เป็นหัวหน้างานรวมทั้งเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามรวมทั้งบัณฑิตที่จบการศึกษาในรุ่นที่ 9-10 และบัณฑิตรุ่นปัจจุบัน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามงานวิจัย รวมทั้งผู้สํานักงานทั้ง 21 ท่านที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้สํานักงานที่ตอบแบบสอบถามทั้งสองรอบและเพื่อน อาจารย์ในสาขาการบริหารการศึกษา วิทยาเขตล้านนา ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทำวิจัยทุกด้าน จึงทำให้วิจัยนี้สามารถดําเนินการศึกษาค้นคว้าสํานักงานตามวัตถุประสงค์